

opusdei.org

Tunda Teda ja tunda ennast (V): Kuidas Jumal meiega räägib

Palve keel on salapärane: me ei suuda seda kontrollida, kuid vähehaaval kogeme, et see muudab meie südant.

23.05.2022

Perea territooriumil, praeguses Jordaania, 100 meetri kõrgusel Surnumere kohal asuval künka tipul seisab muljetavaldav Machaeruse kindlus. Seal on Herodes Antipase poolt vangistatud Ristija Johannese

(vrd Mk 6:17). [1] Kaljust raiutud külmas ja niiskes vangikoopas valitseb pimedus ja vaikus.

Johannest vaevab korduv mõte: aeg läheb edasi ja Jeesus pole end ikka veel nii selgelt ilmutanud nagu Johannes lootis. Ta on saanud uudiseid tema vägevatest tegudest (vrd Mt 11:2), kuid näib, et Jeesus ei nimeta ennast Messiaks. Ja kui inimesed Temalt otse küsivad, siis Ta vaikib. Kas on võimalik, et Johannes eksis? Aga ta nägi seda kõike nii selgelt! Ta nägi, kuidas Vaim tuli taevast alla tuvi kujul ja jäi Tema peale (vrd Jh 1:32-43). Seetõttu saadab ta mõned oma jüngrid Õpetajalt küsima: „Kas sina oled see, kes pidi tulema, või jääme ootama teist?” (Mt 11:3).

Jeesus vastab ootamatul viisil. Selge vastuse andmise asemel juhib Ta nende tähelepanu oma tegudele: „Pimedad näevad jälle ja jalutud kõnnivad, pidalitõbised saavad

puhtaks ja kurdid kuulevad ja surnud tõusevad üles ja vaestele kuulutatakse evangeeliumi.” Kuigi pisut mõistatuslik, on tema vastus piisavalt selge neile, kes teavad Pühakirja ennustusi, mis viitavad Messia ja tema Kuningriigi tulemisele. „Sinu surnud ärkavad ellu, minu laibad ärkavad üles” (Js 26:19). „Siis avanevad pimedate silmad ja kurtide kõrvad lähevad lahti” (Js 35:5). Meie Issand julgustab Johannest Teda usaldama: „Ja õnnis on see, kes ei pahanda ennast minu pärast” (Mt 11:6).

Selles stseenis võime näha sarnasust inimesega, kellel on raske palves Jumala häält ära tunda. Kui leiame end sellisest olukorrast, kutsub Jeesus meid oma vaatenurka täielikult muutma, loobuma oma soovist inimliku kindlustunde järele ja astuma tema tegude ja Pühakirja kaudu rääkiva Jumala salapärasesse seiklusesse. Jeesuse viimaste

sõnadega: „Ja õnnis on see, kes ei pahanda ennast minu pärast,” avastame kutse jääda oma palvesse usuga, ka siis, kui mõnikord näib, et Jumal ei vasta nii selgelt kui me lootsime.

Žestid, mis võivad „vaikuse” katkestada

Inimene, kes on hakanud palvetama, võib sageli silmitsi seista Jumala näilise „vaikusega”. „Ma räägin Temaga, räägin Talle oma muredest. Ma küsin Temalt, mida ma peaksin tegema, aga Ta ei vasta mulle. Ta ei räägi mulle midagi.” See oli ka Iiobi kaebus: „Ma kisendan su poole, aga sa ei vasta mulle, ma seisan siin, aga sa ainult silmitsed mind” (Ii 30:20). Siis on lihtne segadusse sattuda: „Olen alati kuulnud, et palve on dialoog, kuid Jumal ei ütle mulle kunagi midagi. Kui Jumal räägib teistega... miks mitte minuga? Mida ma valesti teen?” Need palvetava

inimese kahtlused võivad mõnikord viia kiusatuseni lootuse vastu. „Kui Jumal mulle ei vasta, miks peaksin ma palvetama?” Ja kui seda vaikust tõlgendatakse kui Jumala puudumist, võib sellest saada isegi kiusatus usu vastu: „Kui Jumal minuga ei räägi, siis Teda pole olemas.”

Mida saab kõigele sellele vastuseks öelda? Esiteks on mõttetu eitada Jumala olemasolu tema näilise vaikimise tõttu. Jumal võib otsustada mitmel põhjusel vaikida ja see ei mõjuta tema olemasolu ega olematust ega tema armastust meie vastu. Usk Jumalasse – ja tema headusesse – on otsustav. Igal juhul võib see olla hea hetk, et paluda Teda, täis usku ja usaldust: „Jumal, ära ole nii vait, ära vaiki! Ära jää vagusi, mu Jumal!” (Ps 83:2).

Kuid me ei tohiks kahelda ka oma võimes kuulda Jumala häält. Inimese südamel on armu toel vajalikud

„ressursid”, et kuulda Jumalat meiega kõnelemas, hoolimata sellest, kui palju on seda võimet varjutanud pärispatt ja meie isiklikud patud. Katoliku kiriku katekismuse esimene peatükk kannab pealkirja „Inimene on Jumalakõlblik”. Püha Johannes Paulus II ütles üldaudientsil: „Inimene, nagu väidab kristliku mõtteviisi traditsioon, on *capax Dei*: võimeline tundma Jumalat ja võtma vastu Jumalat annina, mille Ta meile endast teeb.

Tõepoolest, olles loodud Jumala näo ja sarnasuse järgi, suudab ta elada Temaga isiklikus suhtes.” [2] See on isiklik suhe, mis toimub sõnadest ja tegudest koosneva dialoogi vormis. [3] Ja kohati ainult tegudest, nagu juhtub ka inimeste vahelises armastuses.

Näiteks nii nagu kahe inimese vaheline pilguvahetus võib olla vaikne dialoog (on pilke, mis

räägivad selgelt), võib ka meie usalduslik vestlus Jumalaga võtta sellise kuju: „vaadates Jumalat ja taibates, et Ta vaatab meid. Nagu see, kuidas Jeesus vaatas Johannese peale, mis määras tema jüngri elukäigu igaveseks.” [4] Katekismus ütleb, et „sisekaemus on uskuv pilk.” [5] Ja sageli võib pilk olla meie elu jaoks olulisem ja rohkem tähendust, armastust ja valgust täis kui pikk sõnade jada. Püha Josemaría ütles kontemplatiivsest elust tulenevast rõõmust rääkides, et „hing puhkeb taas laulule, uuele laulule, sest ta tunneb ja teab, et on terve päeva Jumala armastava pilgu all.” [6] „Jumala kerjustena” [7] palume alandlikult, et lisaks teadmisele, et see on tõsi, võiksime ka meie alati „tunda” Jumala armastavat pilku meie peal.

Ükski inimene ei ole veel kunagi nõnda rääkinud nagu see inimene

Püha Teresa Kalkutast ütles, et „suulises palves räägime Jumalaga; vaimses palves räägib Ta meiega. Just siis valab Jumal end meisse.” [8] See on katse selgitada kirjeldamatut. Tegelikult kätkeb palve endas suurt müsteeriumi. See „müstiline kohtumine” Jumala ja palvetaja vahel toimub mitmel erineval viisil. Mõnda neist on raske klassifitseerida ja neid ei saa täielikult mõista ega selgitada. Katoliku kiriku katekismus ütleb palve müsteeriumi kohta: „Meil tuleb end vastandada ka „selle maailma” *vaimsetele hoiakutele*. Kui me pole valvsad, tungivad nad meisse – näiteks seisukoht, et tõde on vaid see, mida saab tõestada mõistuse ja teaduse abil, millega vastuolus on tõsiasi, et palvetamine on müsteerium, mis ületab meie

teadvuse ja alateadvuse.” [9] Nagu Ristija Johannes, püüame me sageli õhinaga põhjendada tõe tõenditega, mis pole üleloomulikus valdkonnas alati võimalik.

See, kuidas Jumal otsustab meie hingega rääkida, ületab meie arusaama ja me ei saa seda kunagi täielikult mõista. „See tundmine on minule imeline, see on liiga kõrge, et saaksin sellest jagu” (Ps 139:6). Meie tähestik ei ole Jumala tähestik, meie keel pole tema keel, meie sõnad ei ole tema sõnad. Kui Jumal räägib, ei vaja ta häälepaelu, ja Teda ei kuule meie kõrvad, vaid meie olemuses varjatud ja salapärasem koht. Mõnikord nimetame seda oma südameks; kohati oma südametunnistuseks. [10] Jumal räägib meiega oma Olemise reaalsuse seest meie olemise reaalsusele. Täht on teiste tähtedega seotud mitte sõnade, vaid gravitatsioonijõu kaudu. Jumal ei pea

meiega sõnadega rääkima, kuigi ta võib seda ka teha. Ta räägib oma tegudega ja Püha Vaimu salajase tegevusega meie hinges, liigutades meie südant, ergutades meie emotsioone ja valgustades meie intellekti, et tõmmata meid õrnalt Tema poole. Võib juhtuda, et me ei pruugi sellest alguses isegi teadlikud olla. Kuid aja möödudes aitab Ta meil temategusid meis ära tunda. Võib-olla on Ta aidanud meil olla kannatlikumad või mõistvamad või paremini töötada või anda sõprusele suuremat tähtsust... Lühidalt, meie armastus Jumala vastu muutub üha tugevamaks.

Katoliku kiriku katekismus ütleb, et inimese jaoks, kes palvetab, on „palvetava südame muutumine esmane vastus tema palvele.” [11] See muutumine on tavaliselt aeglane ja järkjärguline ning kohati isegi märkamatu, kuid on sellegipoolest täiesti kindel ja meil tuleb õppida

seda ära tundma ja selle eest tänulik olla. Seda tegi Püha Josemaría 7. augustil 1931: „Täna tähistab meie piiskopkond Issanda Jeesuse Kristuse muutmise püha. Missa intentsioonide koostamisel panin tähele sisemist muutust, mille Jumal on minus Madridis elatud aastate jooksul teinud ... ja et muutus on toimunud minust hoolimata – võin öelda, et minu koostööta. Ma arvan, et uuendasin oma otsust pühendada kogu oma elu Jumala tahte täitmisele.” [12] See palves äratuntav sisemine muutus on üks viise, kuidas Jumal meiega räägib... ja milline imeline viis! Siis saame aru, mida templiametnikud ülempreestritele Jeesuse kohta ütlesid: „Ükski inimene ei ole veel kunagi nõnda rääkinud nagu see inimene” (Jh 7:46). Jumal räägib nõnda nagu keegi teine ei saa rääkida: muutes meie südant.

Jumala sõna on „elav ja tõhus” (vrd Hb 4:12). See muudab meid ja tema

tegevus meie hinges ületab meie arusaama. Nagu Jehoova ütles prohvet Jesaja kaudu: „Sest otsekui taevad on kõrgemad maast, nii on minu teed kõrgemad kui teie teed ja minu mõtted kõrgemad kui teie mõtted. Sest otsekui vihm ja lumi tulevad taevast alla ega lähe sinna tagasi, vaid kastavad maad ja teevad selle sigivaks ja kandvaks, et see annaks külvajale seemet ja sööjale leiba, nõnda on ka minu sõnaga, mis lähtub mu suust: see ei tule tagasi mu juurde tühjalt, vaid teeb, mis on mu meele järgi, ja saadab korda, milleks ma selle läkitasin” (Js 55:9-11). See salapärase tõhusus kutsub meid üles kasvatama alandlikkust, mis „on palve põhialus. Ainult siis, kui me alandlikult tunnistame, et „me ju ei tea, kuidas palvetada, nõnda nagu peab”, oleme me valmis vabalt vastu võtma palveanni.” [13] Oleme valmis end usaldavalt avama Jumala tegevusele.

Jumala ülev vabadus

Jumal räägib siis, kui Ta tahab. Me ei saa Pühale Vaimule piire seada. Meie kätes ei ole juhtida tema tegevust meie hinges. Püha Josemaría ütles kord, et Kristus, kes on kohal tabernaaklis, „on Issand, kes räägib siis, kui tahab, siis, kui seda kõige vähem oodata võib, ja ütleb erilisi asju. Siis Ta vaikib, sest Ta tahab meie usu ja lojaalsuse vastust.” [14] Sest me „siseneme palvesse” mitte oma meelte – nägemise, kuulmise, tunnetamise – ukse kaudu, vaid „usu kitsast väravast”, [15] mida näitab hool ja sihikindlus, mida me oma palveaegadesse paneme. Ja kuigi me ei pruugi sellest kohe aru saada, kannab meie palve alati vilja.

Seda juhtus sageli Opus Dei asutajaga. Näiteks 16. oktoobril 1931 ütleb ta meile: „Tahtsin palvetada pärast Missat oma kiriku vaikuses. Mul ei õnnestunud see. Atocha

tänaval ostsin ajalehe (ABC) ja istusin trammile. Kuni selle hetkeni, kui ma seda kirjutan, ei ole ma saanud lugeda rohkem kui ühe lõigu sellest ajalehest. Tundsin, et minust voolas läbi rohkete ja tulihingeliste kiindumuste palve. Selline olin ma trammis ja kogu tee koju.” [16] Püha Josemaría püüdis edutult palvetada vaiksuses kohas. Ja ometi mõni minut hiljem, keset rahvast täis trammi saginat, kui ta hakkas ajalehte lugema, haaras Jumala arm teda ja ta koges oma sõnade kohaselt oma elu „kõige ülevamat palvet”.

Paljud teised pühakud on tunnistanud Jumala vabadust rääkida hingega, millal ja kus Ta seda soovib. Näiteks Ávila püha Teresa jutustab oma raamatus *Elu*: „Naeran enda üle ja leian, et tore on mõista, kui madalale võib hing vajuda, kui Jumal tema sees pidevalt ei tööta. Sellises seisundis näeb hing selgelt, et ta pole ilma Jumalata: see ei ole nagu

rasked katsumused, mille kohta ma olen öelnud, et vahel kogen neid. Hing kogub puid ja teeb kõik endast oleneva, kuid ei leia võimalust süüdata Jumala armastuse tuld. Ainult Tema suurest halastusest on näha suitsu, mis näitab, et tuli pole täiesti surnud. Siis tuleb Issand tagasi ja süütab selle, sest hing ajab end hulluks tule puhumise ja puude ümberpaigutamisega, ometi kustutasid kõik hinge jõupingutused tuld üha enam. Usun, et kõige parem on see, kui hing on täielikult leppinud tõsiasjaga, et ta ei saa iseenesest midagi teha ... ja õpib kogemuse kaudu, kui vähe ta suudab ise ära teha.” [17]

Kuid tegelikult on Jumal meiega palju kordi rääkinud. Või õigemini öeldes: Ta ei lõpeta kunagi meiega rääkimist ühelgi hetkel. Mõnes mõttes tähendab palvetamise õppimine õppida ära tundma Jumala „häält” tema tegudes, just nagu

Jeesus aitas seda teha Ristija
Johannesel. Püha Vaim ei lakka
kunagi meie hinges tegutsemast.
Nagu püha Paulus korintlastele
meenutas: „Ükski ei suuda öelda
„Jeesus on Issand” muidu kui Pühas
Vaimus” (1Kr 12:3). See peaks meid
rahuga täitma. Kuid kes selle tõe
silmist kaotab, võib kergesti heituda.
„On neid, kes otsivad palves Jumalat,
aga kaotavad kiiresti julguse ja
innukuse, kuna nad ei tea, et palve
lähtub ka Pühast Vaimust ja mitte
üksnes neist.” [18] Selleks, et palves
mitte kunagi heituda, peame oma
hinges väga usaldama Püha Vaimu ja
tema mitmekülgseid ja salapäraseid
toimimisviise: „Nõnda on Jumala
riik: nagu inimene viskab seemne
maa peale ning heidab magama ja
ärkab üles öösel ja päeval, ning
seeme tärkab ja loob pea, nõnda et
inimene ei tea, kuidas” (Mk 4:26).

[1] Vrd Flavius Josephus, *Juudi muinsused*, 18, 5, 2.

[2] Püha Johannes Paulus II, *üldaudients*, 26. juuli 1998.

[3] *Katoliku kiriku katekismus*, nr 2567.

[4] Püha Josemaría, märkmed meditatsioonist, 9. jaanuar 1959; raamatus *While He Spoke To Us On The Way*, lk 87.

[5] *Katoliku kiriku katekismus*, nr 2715.

[6] Püha Josemaría, jutlus „Pühaduse poole” raamatus *Jumala sõbrad*, nr 307.

[7] Vrd Püha Augustinus, *Jutlus* 56,6, 9.

[8] Kolkata Püha Teresa, *No Greater Love*, New World Library, lk 5.

[9] *Katoliku kiriku katekismus*, nr 2727.

[10] „Südametunnistus on inimese varjatuim tuum ja pühamu, kus ta on üksi koos Jumalaga, kelle hääl tema sisemuses vastu kajab”(GS 16),
Katoliku kiriku katekismus, nr 1776.

[11] *Katoliku kiriku katekismus*, nr 2739.

[12] Püha Josemaría, *isiklikud märkmed*, nr 217; Andres Vazquez de Prada raamatus *The Founder of Opus Dei*, Kd I, Scepter Publishers, 2001, lk 287-288.

[13] *Katoliku kiriku katekismus*, nr 2559.

[14] Püha Josemaría, perekogunemise märkmed, 18. juuni 1972 (*Cronica*, 2000, lk 243).

[15] *Katoliku kiriku katekismus*, nr 2656.

[16] Püha Josemaría, *isiklikud märkmed*, nr 334; Andres Vazquez de Prada raamatus *The Founder of Opus Dei*, Kd I, Scepter Publishers, 2001, lk 294.

[17] *The Life of Teresa of Jesus*, tõlk. E. Allison Peers, Image Book, Ch. XXXVII, lk 216-217.

[18] *Katoliku kiriku katekismus*, nr 2726.

José Brage

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/et-ee/article/tunda-
teda-ja-tunda-ennast-v-kuidas-jumal-
meiega-raagib/](https://dev.opusdei.org/et-ee/article/tunda-teda-ja-tunda-ennast-v-kuidas-jumal-meiega-raagib/) (05.08.2025)